

เปลือกส้ม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันเป็นปัญหาต่อเนื่อง มันเป็นปัญหาข้อ ๓๒๘. นะ ๓๒๘. เรื่อง “จิตกับขั้น ๒” จิตกับขั้น ๒ เพราะเขาถามมาแล้ว เขาภาวนาไปแล้วเขาสงสัยว่าความคิด ขั้นกับจิต เป็นอันเดียวกันหรือเปล่า เราตอบไปแล้ว ฉะนั้นเขาถามซ้ำมา เพราะเขาถามแล้วเขาได้ประโยชน์ใจ

ถาม : ได้ฟังที่หลวงพ่อบอกเรื่องจิตกับขั้นที่ผมถามไปแล้ว (วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔) ได้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นมากครับ เมื่อสติและสมาธิดีแล้ว ความคิด ความจำทั้งหลายที่เคยหลอกเรามาเกิดและดับไปทันที สติมีความว่องไวทันเหตุการณ์ ตัด ความเกิดของสังขารที่หลอกหลวง จนระยะหนึ่งจิตจะค้นความหลอกหลวงออกมาอีกแต่ ขั้นไม่รับ แล้วเหมือนจิตเก๋ๆ เนิ่นๆ ความดำมืดที่เคยปกคลุมและเป็นเครื่องเชื่อมต่อกับขั้นก็ออกไป เห็นสะท้อนไปทั้งใจ ความผ่องใสที่อยู่หลังความมืดดำแสดงตัวให้เห็น จิตและขั้นแยกออกจากกันอย่างอิสระผู้รู้เด่นดวงทราบความอิสระนั้น เป็นการดำเนินที่ปราศจากความคาดหมายใดๆ ได้แต่รู้ความเป็นไปของเขา

ผมไม่ทราบเหมือนกันว่าจะอธิบายมันอย่างไร แต่พยายามทบทวนและเขียนไปเล่าให้หลวงพ่อฟัง สิ่งนี้เป็นกำลังใจอย่างมากในการปฏิบัติมาเกือบ ๑๐ ปี เป็นความมหัศจรรย์ใจที่จะทำให้ผมต้องพยายามพากเพียรยิ่งขึ้น เพื่ออิสระชั่วนี้วันคร้ให้ได้กราบขอบพระคุณหลวงพ่อบนอย่างสูงที่ให้ความเมตตา ให้ความเข้าใจ ที่ผมเขียนมาถามหลวงพ่อบอกและผมอ่านธรรมะของหลวงพ่อบอกแล้วถึงใจ เป็นธรรมแม่น้ำเสียจะคูณแต่แฝงด้วยความเมตตา

หลวงพ่ : นี่เวลาคนมันได้ประโยชน์ เห็นไหม เวลาคนไม่ได้ประโยชน์ก็ว่าไอ้โฮ.. โหดร้ายน่าดูเลย แต่เวลาคนได้ประโยชน์นะ “แม้จะคุ้ยแต่ก็แฝงด้วยความเมตตา” เพราะอะไร เพราะเขาสัมผัส

ขั้นกับจิต ! เพราะธรรมดาความลึกลับสลับมันก็คิดว่าอารมณ์ก็คือเรา สรรพสิ่งก็คือเราทั้งนั้นแหละ คนภวานาเริ่มต้นจะคิดอย่างนั้น ทั้งๆ ที่เราเรียนวิชาการมา เราศึกษามาขนาดไหนเราก็เข้าใจได้ เพราะกรณีแบบนี้เราเคยเป็นมาก่อน.. เราเคยเป็นมา ขนาดว่าจิตสงบขึ้นมา มันปล่อยขึ้นมา แล้วมันไปจับตัวจิตได้นี้มันแปลกใจ แปลกใจจนขึ้นไปหาอาจารย์เลยว่า “ไหนว่ามันไม่มีใจ ไหนว่าเป็นนามธรรม”

คำว่านามธรรมของพวกเราก็คือจับต้องไม่ได้ คือนามธรรมที่อธิบายไม่ได้ แต่คำว่านามธรรมในพุทธศาสนาเป็นนามธรรมแต่จับต้องได้ ถ้าจับต้องไม่ได้ สติมันจะไปจับต้องสิ่งใด ฉะนั้นถ้าสติไปจับต้อง สตินี้เกิดที่ไหน.. สตินี้พวกเราว่าตั้งสติๆ เราตั้งสติบนอะไร ทุกคนบอกว่าฝึกสติๆ ฝึกสติอย่างไร

ฝึกสติ เห็นไหม พอฝึกสตินี้สติมันต้องตั้งอยู่บนลมหายใจ สติต้องตั้งอยู่บนพุทโธ สติต้องตั้งอยู่บนมรรณาสติ เราคิดสิ่งใดนึกสิ่งใด สติต้องอยู่ตรงนั้น ถ้าสติอยู่ตรงนั้น สติมันเติบโตได้ ปลุกต้นไม้ ต้นไม้ต้องปลุกบนที่ดิน บอกปลุกต้นไม้บนอากาศ นี่เอารากแขวนไว้ แล้วก็เอาขอมันปักดินไว้แล้วบอกว่าการฝึกสติ การฝึกสติอย่างนี้ฝึกให้มันหายไป ฝึกแบบนี้มันว่างหมดเลย ว่างหมดเลย แล้วถามว่าว่างคืออะไร ตอบไม่ได้ แต่ถ้าบอกสตินี้อยู่บนลมหายใจ สตินี้อยู่กับพุทโธ ถ้าพุทโธชัดสติก็มี พุทโธไม่ชัดสติก็ไม่มี ถ้าลมหายใจชัดก็แสดงว่ามีสติ ลมหายใจนี้หายไปก็คือว่าไม่มีสติ

สติตั้งอยู่บนอะไร สรรพสิ่งทุกอย่างมีที่เกิด ที่ดับ ที่ตั้ง ที่อยู่ของมันทั้งนั้นแหละ ฉะนั้นถ้าเราฝึกไป คำว่านามธรรมคือว่าเราคิดอย่างนั้น เราเคยคิดอย่างนั้นเหมือนกัน ทั้งๆ ที่ศึกษานะ เป็นพระด้วย พรรษาแรกนี่ปฏิบัติแล้วด้วย เวลาจิตสงบขึ้นไปมัน อ้าว.. เฮ้ยมันมีนี่ ขึ้นไปถามอาจารย์ว่า

“ไหนบอกว่าจิตมันไม่มี”

“ใครบอกมึงว่าไม่มีล่ะ”

อืม.. ใจไม่มีใครบอก คิดเอาเอง อ่านแล้วก็นึกเอาเองว่ามันไม่มี พอไปจับเข้านี้ คือมันตรงข้ามกับความนึกคิดเราทั้งหมดเลย มันตรงข้ามกับจินตนาการของเรา มันตรงข้ามกับความรู้สึกของเราทั้งหมดเลย ฉะนั้นพอไปเจอเข้าอย่างนั้นบีบมันหลอเลย

ทีนี้พอมากรณีอย่างนี้

ถาม : สติมันว่องไวขึ้น ตัดความเกิดของสังขารที่หลอกลวง จนระยะหนึ่งจิตจะค้น ความหลอกลวงมาอีกแต่ขั้นนี้ไม่รับ แล้วเหมือนจิตเก๋ๆ เงินๆ

หลวงพ่ : เห็นไหม เหมือนจิตเก๋ๆ เงินๆ

ถาม : ความดำมืดที่ปกคลุม

หลวงพ่ : คือความไม่เข้าใจ

ถาม : ความดำมืดที่ปกคลุมอยู่เป็นเครื่องเชื่อมต่อกับขั้นนี้ นึกออกไปจนสะท้อน หัวใจ

หลวงพ่ : คำว่านึกออกไป นี้อยู่ที่คนเวลาปฏิบัติไปมันไปประสบสิ่งใด มันจะพูดแต่สิ่งที่เขาได้เห็น ฉะนั้นคำว่านึกออกไป ถ้าให้เราลำดับความนะ คำว่านึกออกไปของเขา มันก็เหมือนกับ “รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร” มันวางรูป รส กลิ่น เสียงของมัน มันไม่ได้นึกออกไปหรอก มันยังไม่ได้นึกแต่ความเข้าใจ ความเข้าใจคนที่เข้าไปเจอก็คิดว่าอาการอย่างนี้เป็นอาการนึกทิ้งแล้ว อาการอย่างนี้ไม่มีแล้ว

มี ! เดียวก็รู้นึกหรือไม่นึก เพราะมันปล่อยวางชั่วคราวไง พอมันปล่อยวางชั่วคราวนี้มันปล่อยวางแบบไหน เพราะคนเราปฏิบัติไปเหมือนเราทำโจทย์ เราทำเลข เราคำนวณจบแล้วเราตอบแล้ว ตอบอย่างนี้ๆ แต่ถูกหรือไม่ถูกนั้นยังต้องอีกเรื่องหนึ่ง เราคำนวณเสร็จแล้วตอบเลย.. นี่ก็เหมือนกันคำนวณเสร็จแล้วนึกเลย นึกแล้วหมดแล้ว แต่พอไปส่งอาจารย์อาจารย์บอกว่า อืม.. ผิด ผิดต้องทำใหม่ ทำมาอีก

นี่เขาบอกนึกออกไปเลย ที่เราพูดอย่างนี้เพราะว่าเราจะบอกว่าความรู้สึกมันเป็นอย่างนั้น ความรู้สึกมันเป็นอย่างนั้นเพราะว่าเราเพิ่งเข้าไปเห็นเข้าไปรู้นะ ให้ขยันทำซ้ำไป.. ถ้าในทางวิทยาศาสตร์บอกว่างานที่เราทำเสร็จแล้วทำไมต้องทำอีก งานที่เราทำเสร็จ

แล้วแต่เราต้องทำอีก งานที่เราทำเสร็จแล้วคือความชำนาญ พอเราทำเสร็จแล้วนี่เราทำได้แล้ว ถ้างานที่ทำเสร็จแล้วหมายถึงว่าทำงานเป็นได้รอบหนึ่ง งานที่ทำรอบต่อๆ ไปมันจะสะดวกขึ้น คล่องตัวขึ้น ดีขึ้น

การคล่องตัวขึ้นดีขึ้นมันจะเป็นการฝึกจิต จิตมันจะฝึกเข้าไปเรื่อยๆ มันจะรู้เห็นละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ แล้วการปล่อยวางจะเร็วขึ้น.. เร็วขึ้นชัดเจนขึ้น แล้วก็เสสมันก็ละเอียดขึ้น สติเราก็จะดีขึ้น ปัญญาเราก็จะดีขึ้น

ฉะนั้นถ้ามันฝึกขนาดไหน มันฝึกแล้วมันปล่อยวางแล้ว เห็นใหม่ มันตอบได้ มันตอบได้ตรงที่ว่ามันมีสิ่งใดขัดคั้นออกมา สิ่งที่ขัดคั้นออกมา นี่จิตเดิมแท้ที่ส่องใสแต่อวิชชามันอยู่ที่นั่น มันวางหมดแล้วแต่ตัวมันเองมันวางสิ่งที่มันสืบต่อ วางสิ่งที่สื้อออกไปที่จะไปหาผลประโยชน์ของมัน มันวางได้แต่ตัวมันยังไม่ได้วาง มันวางสิ่งที่มันจะสื้อออกไปนี่มันวางได้หมดเลย แต่ตัวมันยังวางไม่เป็น พอวางไม่เป็นนี้ทำบ่อยครั้งเข้าไป ทำบ่อยครั้งเข้าไปมันจะเป็นของมันเข้าไป

นี่การปฏิบัติ ข้อเท็จจริงของการปฏิบัติที่ว่าถ้ามีข้อเท็จจริง มีเหตุมีผลขึ้นไปมันถึงเป็นความจริง เห็นใหม่ พอความปกคลุมนะ ความมืดดำมันส่องใส เวลามันผลึกออกมาแล้วมันส่องใส

ถาม : ความมืดมันไม่แสดงตัว จิตกับขันธแยกออกจากกันแต่เป็นอิสระผู้รู้

หลวงพ่ : การปล่อยวางในสมณะ การปล่อยวางของสมาธิก็อย่างหนึ่ง ถ้าการใช้ปัญญา ถ้าพิจารณาแล้วมันปล่อยวางนี่เป็นความรู้อีกอันหนึ่ง เห็นใหม่ เพราะมันเป็นระหว่างสมณะกับวิปัสสนา สมณะมันก็มีวิปัสสนาคือใช้ปัญญาเหมือนกัน แต่พอตอบสนองแล้วมันก็ปล่อย มันปล่อย ปล่อยมาเป็นเอกเทศของมัน แต่เอกเทศนั้น.. เอกเทศคือตัวจิต ตัวสมาธิแล้วออกไปพิจารณา เวลามันรู้ขึ้นมา เห็นใหม่

“พอมันพิจารณาไปนี่จิตกับขันธแยกกันอย่างอิสระ ผู้รู้เด่นดวงทราบความอิสระนั้น เป็นการดำเนินที่ปราศจากความคาดหมาย”

อันนี้ถ้าพูดถึงพิจารณาได้ เห็นใหม่ เพราะเริ่มต้นคิดว่าจิตกับขันธเป็นอันเดียวกัน หรือเปล่า เราตอบไปว่าไม่ใช่ ! ไม่ใช่ ! ทีนี้พอบอกว่าไม่ใช่มันก็เหมือนกับเนื้อตัวผู้ตัว

เมียเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า แต่ถ้าเราไม่เข้าใจนะ นี้อตก็คือนี้อต นี้อตตัวผู้หรือตัวเมีย เวลาขันเสร็จแล้วก็คือนี้อต มันเป็นอันเดียวกันที่แยกออกจากกันไม่ได้ แต่ถ้าเรา คลายนี้อตนะ.. นี้อตตัวเมีย มันต้องมีนี้อตตัวผู้เขาถึงขัน มันถึงจับสิ่งใดได้

ถ้าเราคลายออก เห็นไหม จิตไม่ใช่ขันธ ขันธไม่ใช่จิต มันเหมือนนี้อตแต่มันมีสิ่ง ที่ว่าจิตคือนี้อตตัวผู้ นี้อตตัวเมียมันจะขัน เกลียวมันจะขันเข้าไปจับสิ่งใดให้มันแน่นไว้ ถ้าเราปล่อย เราคลายออก เห็นไหม เราคลายออก

ฉะนั้นย้อนกลับมาคิดหนึ่ง นิดหนึ่งที่เขายกมาว่า “จิตส่งออกไปไม่ได้ จิตส่งออกไปไม่ได้” สิ่งที่ส่งออกไปคือสัญญาอารมณ์ นี่เพราะเหตุนี้มันยังเป็นเรื่องหยาบๆ นะ พอถึง ที่สุดแล้วพวกนี้มันจะพิจารณาไปเรื่อยๆ มันจะปล่อยหมด ขันธนี้ต้องมาเป็นขั้นๆ เข้าไป จนพระอนาคา ขันธ ๕ นี้พระโศคาบัน “ขันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่ ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕”

เขายกพระโศคาบันนี้ขันธไม่มีแล้ว พระสัททาคาไม่มีขันธแล้ว.. ไม่ใช่ ! มันมี ขันธ้อย่างหยาบ ขันธ้อย่างกลาง ขันธ้อย่างละเอียด ถ้าขันธไม่มีแล้วอนาคามี กามราคะ เกิดจากอะไร.. กามราคะ นี้กามราคะเกิดจากปฏิกะ คือข้อมูลของมัน มันมีข้อมูล ข้อมูล สัญญาความจำ เห็นไหม อย่างเช่นความรักระหว่างเพศตรงข้าม ถ้าเพศตรงข้ามถูกใจเรา นี้เราจะรักมากเลย เพศตรงข้ามที่ไม่ถูกใจเราละ เพศตรงข้ามที่น่าขยะแขยง แบบว่าไม่สวยว่าอย่างนั้นเถอะ รักไหม อ้าว.. แล้วทำไมมันไม่รักละ

ถ้ามันรักมันก็มีข้อมูลของมันใช่ไหม ข้อมูลนั้นละคือสัญญา ฉะนั้นถ้ามีสัญญา นี้ กามราคะเกิดจากสัญญา.. เกิดจากสัญญา สัญญาที่มันพอใจของมัน มันมีข้อมูลของมัน อันนั้นละ ! แล้วเราบอกว่าไปขาดที่โศคาบัน.. ตามตำราว่าไว้อย่างนั้นไง นี่ตำราว่าไว้ อย่างหนึ่ง ตามตำราในพระไตรปิฎกว่าอย่างนั้นเลย แต่ขันธ้อย่างละเอียดไปขาดที่อนาคา พอขาดหมดนี้ขันธไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขันธ

ขันธ ๕ ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขันธ ๕.. ขันธนี้ขาดหมดเหลือแต่จิตล้วนๆ เลย สว่าง ใส พ่องใส พลังงานไม่มีความคิดเลยเป็นพลังงานเฉยๆ พลังงานเฉยๆ จิตเดิมแท้ที่พ่อง ใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่พ่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

มันจะไปทำลายจิตดวงนั้นอีกทีหนึ่ง ถ้าทำลายจิตดวงนั้น.. นี่ข้อเท็จจริงมันมีของมันอยู่ ฉะนั้นถ้าข้อเท็จจริงมันมีอยู่ คนที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้นบอกว่าจิตไม่ใช่ขันธ ขันธไม่ใช่จิต แต่ถ้าปฏิบัติใหม่ะมันเป็นอันเดียวกันหมดแหละ ปฏิบัติใหม่อารมณ์ก็เป็นเรา ความรู้สึกก็เป็นเราแล้วจะไปแยกกันตรงไหน เราแยกไม่เป็นหรอก อย่างเสื้อผ้า เห็นไหม คุณนี่ผ้า แล้วสีของผ้า แล้วลายของผ้า แล้วมันมาจากไหนละ มันก็เป็นเสื้อตัวนั้นละ ฉะนั้นเริ่มต้นเสื้อก็คือเสื้อของเรา แต่ถ้าทางวิทยาศาสตร์จะรู้ได้หมดเลยว่าเสื้อนี้เริ่มต้นมาจากฝ้าย เริ่มต้นมาจากฝ้ายที่เขาปั่นขึ้นมา มันก็ว่ากันไป แต่ความเป็นจริงละ ถ้ารู้จริงเห็นจริงแล้วมันจะไม่มีอาการหวั่นไหว

นี่พูดถึง อันนี้เขาแทบไม่ได้ถามอะไรมาเลยนะ เขาเพียงแต่เข้ามาขอบคุณ เรื่อง “จิตกับขันธ ๒” ผู้ถามนะ “ลูกศิษย์ผู้โง่เง่า” เวลาถามคำถามมานะ แต่เขาได้ประโยชน์มาก เพราะตอนนั้นถ้ามันยังเข้าใจว่าเป็นอันเดียวกันอยู่ เราเข้าใจว่าเป็นอันเดียวกันอยู่เราก็จะดูไปอย่างนั้น แต่พอเราเข้าใจ เหมือนกับทางวิชาการ ทางวิชาการผิด ลงไปภาคสนามแล้วนะยุ่งหมดเลย แต่ถ้าทางวิชาการนั้นถูกต้อง ลงภาคสนามนะเพี๊ยะ ! เพี๊ยะ ! เลย.. นี่พูดถึงเรื่อง “ขันธกับจิต ๒”

อันนี้ยาวมากเราจะสรุปให้สั้นๆ เอา

ถาม : ๓๒๕. เรื่อง “การพิจารณาสุกะ-อสุกะ โดยโลกีย์ปัญญา”

หลวงพ่ : เราจะเอามาตั้งแต่คำถาม คำถามนี้ถามมาเรื่อย ที่นี้มันเป็นข้อ ๑. เราจะพูดถึงคำว่า ๑. นะ

ถาม : จากที่ผมนั่งสมาธิเป็นเวลายาวนานขึ้น ผมได้สัมผัสประสบการณ์แปลกๆ ที่ไม่เคยเจอมาก่อน และได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่าที่ปัญญาของผมนจะมีได้ ซึ่งผมจะขอความเมตตาจากหลวงพ่ช่วยชี้แนะข้อบกพร่อง แนะนำสิ่งที่ถูกต้องให้ผมด้วย

หลวงพ่ : ๑.เข้ามิดวันหนึ่ง เขาพิจารณาของเขาไป พุทโร พุทโรจนจิตสงบ เห็นเป็นร่างของเพศตรงข้าม ผู้หญิงนั่นแหละ แล้วเขาก็พิจารณาของเขาไป ยาวมากเป็นหน้าๆ กระดาษเลย ทีนี้พอพิจารณาไปแล้วนี่สรุป เพราะอ่านไม่ไหวหลายใบเหลือเกิน (หัวเราะ) สรุปว่าผมสังเวชใจมาก เขาตั้งขึ้นมาพิจารณานะ

ถาม : ผมสังเวชใจมาก ในจิตที่มันเกิดกำหนดราคะ ก็เพียงเพราะว่าแค่ผิวหนังที่ห่อหุ้มอยู่ ผมมีความรู้สึกดีใจและมีความสุขมากที่เอาชนะความกำหนัดนี้ในใจได้ และจิตก็สงบตัวลงจนถึงเวลาอันสมควรผมก็ออกจากสมาธิครับ ผมกราบรบกวนหลวงพ่เมตตาแนะนำวิธีการที่ผมได้ทำนี้ถูกต้องหรือไม่ครับ ถ้าไม่ถูกต้องควรทำอย่างไร และถ้ามีความถูกต้องครั้งต่อไปผมสามารถใช้วิธีเดิมพิจารณาได้ไหมครับ

หลวงพ่ : ได้ ! การพิจารณานี้การพิจารณาแบบอสุภะ พิจารณาให้เป็นสุภะ-อสุภะก็เพื่อกำราบหัวใจ หัวใจของเรานี้ณะเวลามันมีแรงขับของมัน คุณสิคนเรานี้มันสงบเสงี่ยม คุณสิเรียบร้อยหมดเลย แต่หัวใจในใจมันเต้นโครมครามเลย มันเต้นด้วยความรุนแรง สิ่งนี้มันเป็นความทุกข์ของเราเนะ แต่ถ้าเราพิจารณาของเราให้จิตใจมันสงบเข้ามาได้ ร่างกายจะเคลื่อนไหว ร่างกายจะสงบขนาดไหน แต่จิตใจเราสงบได้อันนั้นจะควบคุมตัวเราได้ ถ้าการควบคุมตัวเราได้สิ่งนี้สำคัญ

ถ้ามันโกรธ มันโกรธมันอยู่ตัวของมัน มันไม่แสดงออกของมันจนเกินกว่าเหตุ แต่มันไม่แสดงออกเลยไม่ได้ จะไม่แสดงออกไม่มี เพราะถ้าคนไม่แสดงออกคือจิตมันต้องไม่มีสิ ที่นี้จิตมันมีของมันอยู่ แล้วจิตมันมีกิเลสของมันอยู่ มันต้องแสดงตัวของมันแน่นอน แต่การแสดงตัวของมันแน่นอนขึ้นมาเราก็มีสติปัญญา เราศึกษารธรรมขึ้นมา ก็เพื่อจะดูแลรักษาเขา

ดูแลรักษาใจเราก่อน จนถ้าจิตเราสงบขึ้นมาแล้ว ใจนี้มันเป็นเราโดยเฉพาะเลย แล้วเราพิจารณาต่อไปอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถ้าพิจารณานะถ้ามันตรงกับจริตของตัวเอง ถ้าพิจารณาแล้วมันตรงกับจริตของตัวเองจิตใจเราก็สงบได้ ถ้าไม่ตรงกับตัวเอง จิตใจมันก็แล้ว มันปลิ้นปล้อนของมันไปเรื่อยแหละหัวใจนี้ กิเลสของเราเอง เวลามันคือตั้งขึ้นมาจะพระพุทธเจ้าสอนบอก “ใจของเราเปรียบเหมือนช้างสารที่ตกมัน”

ช้างสารที่ตกมัน เราขวางมันนี้แหละหมดเลย แล้วเราจะจับช้างตัวนั้นให้มันสงบได้อย่างไรเพราะมันตกมัน แต่ถ้าเราใช้ปัญญาเข้าไป นี่ช้างที่ตกมันกลับเป็นช้างที่ปกติ ความตกมันของมันก็คือมันชุ่มไปด้วยกาม แต่ถ้าเราพิจารณาเข้าไปแล้วมันก็จะปล่อยของมัน ปล่อยของมัน จนจากช้างที่มันตกมันกลายเป็นช้างปกติ

ข้างปกติมันพอพูดกันรู้เรื่องนะ แต่ข้างที่มันตมมันนี่พูดไม่รู้เรื่องหรอก จิตใจที่มันซุ่มไปด้วยความรู้สึกอย่างนั้นมันพูดกันไม่รู้เรื่องหรอก ฉะนั้นเราใช้สติปัญญาใคร่ครวญมันจนถึงที่สุด นี่มันก็เป็นมาอย่างนี้.. นี่ข้อเสนอแนะ เพราะเขาพิจารณาอสุภะ ที่นี่อสุภะทางวิชาการมีมาก แล้วเราพิจารณาอย่างไรก็ได้

ข้อ ๒. อันนี้มันเทียบไม่ได้ อันนี้มันเป็นความจริง

ถาม : ๒. ในขณะที่ผมนั่งสมาธิไปประมาณ ๔๐ นาที ผมก็เกิดอาการเวทนา เจ็บปวดที่หัวเข่าด้านขวาแต่ไม่มากนัก ซึ่งน่าจะเรียกว่าเวทนาจิ๋ว (เขาวุ่นนะ) หรือว่าเทียบกับเวทนาใหญ่ของหลวงตา ผมอ่านประวัติของหลวงตาในปฏิปทาธุดงค์กรรมฐาน หลวงตาใช้ปัญญาต่อสู้ กระจกเป็นสิ่งที่เกิดเวทนาหรือ ถ้ากระจกเป็นสิ่งเดียว.. นี่พูดถึงเวทนา

ถ้าพูดถึงเวทนานี้แบบว่ามันเทียบเคียงเอาไม่ได้ไง เพราะเวทนามันเป็นความจริงใช้ไหม ถ้าเรานั่งไปเราจะมีอาการเจ็บปวด.. เรื่องที่มันเป็นเวทนา ถ้ามันสงบได้ ถ้ามันสงบได้มันปล่อยวางได้ ถ้ามันสงบได้สงบได้เพราะอะไร สงบได้เพราะเราได้พิจารณาอสุภะมา จิตที่มันพิจารณาอสุภะมา พิจารณาสิ่งใดก็ได้แล้วแต่มา มันปล่อยอะไรเข้ามานี่มันรู้ตัวของมัน คนเรานี่มันปล่อย อย่างเช่นทำงาน เราไม่ทำงานตรงวิชาชีพก็แล้วแต่ แต่เราเคยทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เห็นไหม เราทำได้ประสบความสำเร็จ พอทำวิชาชีพเราก็สามารถพลิกแพลงได้

จิตถ้ามันเคยพลิกแพลงอสุภะมา มันพิจารณาเวทนาก็ได้ มันพิจารณาเวทนาพิจารณาสิ่งใดของมันนี่มันมีของมัน ขออย่างเดียวกันขอให้จิตมันมีหลัก ถ้าจิตมันมีหลักนะเพราะวิธีการภาวนา อย่างเช่นอาหารกินทุกวัน อาหารจะดีขนาดไหนถ้ากินซ้ำซากมันก็เบื่อ แต่อาหารไม่ดีเลย กินอาหารที่ดีจนซ้ำซาก ไปกินอาหารที่ไม่ดี อาหารไม่ดีก็กลับอร่อยกว่า นี่ก็เหมือนกัน การพิจารณาของใจ ใจมันพิจารณาของมันไปบ่อยๆ ครั้งเข้า มันพิจารณาของมันไป

ถ้าพูดถึงเวทนา เห็นไหม ถ้าเวทนาจิ๋ว เวทนาใหญ่มันก็เป็นของมัน ถ้ามันปล่อยวางได้มันก็ปล่อยวางได้

ถาม : ผมควรพิจารณาพุทธโงไปเรื่อยๆ โดยไม่ต้องสนใจเวทนาที่เกิดขึ้น เพียงแต่ให้จิตรู้ว่าตอนนี้เวทนาเกิดขึ้นกับร่างกายเท่านั้นก็พอ จนกระทั่งจิตสงบตั้งมั่นแล้วเกิดเวทนาใหญ่ขึ้น แล้วค่อยพิจารณาตามที่หลวงตาท่านว่าถูกต้องหรือไม่ครับ

หลวงพ่อ : อันนี้มันมีพล็อตเรื่องอยู่แล้ว เวลาภาวนาก็ภาวนาไปตามพล็อตเรื่องเลย เวลาเราศึกษาประวัติครูบาอาจารย์นะ เรานี้เราแนะนำประจำเพราะเราได้ประโยชน์จากตรงนี้มา เราได้ประโยชน์มานะ ตอนบวชใหม่ๆ มันมีความตั้งใจว่าจะอยากจะทำปฏิบัติ ฉะนั้นตามตำราทางปริยัตินี้ไม่ค่อยได้ศึกษาเลย แต่จะไปอ่านประวัติครูบาอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ แล้วเวลาอ่านประวัติครูบาอาจารย์เป็นส่วนใหญ่นี้ะ อ่านประวัติหลวงปู่เทสก์ในอัตโนประวัติ กับประวัติหลวงปู่หลุย แต่จำไม่ได้ชัดเจนว่าองค์หนึ่งติดสมาธิ ๑๑ ปี องค์หนึ่งติดสมาธิ ๑๗ ปี

๑๗ ปี ! ๑๗ ปีนี้ติดสมาธิอยู่ ๑๗ ปี เช่นหลวงปู่เทสก์ ท่านพิจารณาของท่านแล้ว ท่านปล่อยกายแล้ว แล้วตอนนั้นหลวงปู่มั่นอยู่ที่เชียงใหม่ นี้ครูบาอาจารย์เล่าสู่กันฟังมาตลอด ท่านก็ไปปรึกษาหลวงปู่ฝั้น ก็ให้พิจารณากายสิ เราพิจารณาแล้ว.. ไปปรึกษาองค์ไหนก็พิจารณากายสิ เราพิจารณาแล้ว ท่านก็คือของท่าน หลวงปู่เทสก์นี้ท่านก็คือของท่าน ท่านก็ไม่ฟังใครเหมือนกัน

สุดท้ายแล้วเพราะเป็นหมู่คณะกัน พรรษาสูงกว่าเขาด้วย ปรึกษาใครใครก็บอกให้พิจารณากายสิแต่ตัวเองก็คิดว่าพิจารณาแล้ว สุดท้ายแล้วก็ดันดันขึ้นไปหาหลวงปู่มั่นที่เชียงใหม่ พอไปเจอหลวงปู่มั่นที่เชียงใหม่ ไปถามหลวงปู่มั่นครั้งแรกหลวงปู่มั่นตอบเลย

“พิจารณากาย ! กลับมาพิจารณากาย ! ต้องกลับมาพิจารณากาย”

แต่พอไปเจอหลวงปู่มั่นนี่ลง ฟัง แต่ตอนก่อนหน้านั้นติดตรงนี้อยู่ ๑๗ ปี พอเราไปอ่านประวัติตรงนี้ปั้บมันเลยมีความรู้สึกกลัวมาก พอกลัวมากทีนี้ก็ตั้งสัจจะปฏิญาณกับตนเองเลยบอกว่า “ถ้าเจอนิมิต เจออะไรก็แล้วแต่ไม่เอา ไม่เอา ไม่เอา ไม่เอาเพราะกลัว ๑๗ ปี ๑๗ ปีนี้กลัวมาก”

คำว่า ๑๗ ปีนี้ทำให้เรา พอจิตไปรู้สิ่งใดมันจะปล่อยวางไว้ ให้กลับมาที่ผู้รู้ให้ชัดๆ แต่ที่พูดนี้เพราะพยายามจะไม่ให้คิดไม่ให้หลงเลยแต่ก็หลง มันไม่หลงอย่างที่เรารู้แล้ว

แต่มันหลงตัวมันเอง.. หลง ! ปฏิบัติอย่างไรก็หลง ขนาดป้องกันขนาดไหนไปไม่รอด
 หรอก ป้องกันอย่างไร โทษนะ เราเอาเพชรนิลจินดามาเก็บไว้บอกไม่ให้โจรลัก ไม่ให้
 โจรลัก.. หมด ! โจรมันเห็นมันเอาหมดแหละ ไม่มีทางหรอก

ขนาดไหนก็ติด ทีนี้มันก็ติดไปอีกแห่งหนึ่งเพราะเรามีกิเลสไง เรารู้ว่าสิ่งนี้ไม่ดีเรา
 จะไม่ทำสิ่งนี้เลย ไม่ทำสิ่งนี้เลย มันก็ให้ไปทำอีกสิ่งหนึ่งเพราะมันมีแรงขับอยู่ มันมีกิเลส
 อยู่ ไม่คิดสิ่งที่เรารู้นี้ เราตั้งไว้ชัดๆ เลย ไม่ให้ผิด ! ไม่ให้ผิด ! มันก็ไปผิดโดยตัวมันเองไง
 มันก็ไปผิดในแง่ปัจจุบันของมันเอง

ฉะนั้นไอ้ผิดอย่างนี้มันเป็นเรื่องสุดวิสัย เพราะเรามีกิเลส เรามีความไม่รู้จริงใน
 หัวใจ ฉะนั้นปฏิบัติไปนี่มันผิดแน่นอน ฉะนั้นจะผิดจะถูกขอให้มันเป็นข้อเท็จจริง ถ้า
 เป็นข้อเท็จจริงจะอย่างเช่นเราป้องกันตัวเราไว้แล้ว อย่างเช่นประวัติ ที่เราอ่านอัตโน
 ประวัติของครูบาอาจารย์มันป้องกันตัวเราไว้ ป้องกันตัวเราไว้คือเหมือนกับป้องกันโจร
 ป้องกันเต็มทีเลยนะ โจรมันก็ลักของหมดบ้านเลย หมดเกลี้ยงเลย คือว่ามันก็ติดใจ แล้ว
 ทำอย่างไรล่ะ

เราไปป้องกันโจร แต่โจรในบ้านมันไม่ได้ดู ไอ้โจรในใจนี่ อยู่กับโจรนะแต่ไป
 ป้องกันโจรข้างนอกหมดเลยนะ แหม.. ป้องกันเลยสิ่งอะไรที่มันจะป้องกันไม่ให้เขามา
 ลักนะ ติดเครือข่ายไว้หมดเลย แต่ไอ้โจรในบ้านคือกิเลสของเราเองมันก็มีปัญหา ฉะนั้น
 เวลาทำไปไม่ต้องไปห่วง นี่พูดถึงเวลาบอกต้องเหมือนอย่างนั้น เหมือนอย่างนั้น พยายาม
 จะทำตามพล็อตเรื่องเลย ป้องกันเต็มทีเลยนะแต่ไอ้ใจของเรานี้มันมี ฉะนั้นพอมันมีแล้ว
 นี่พุทโธไป พิจารณาของเราไป ถ้ามันถูกต้องถึงใจเราจะขึ้นมาถึงงาม

ฉะนั้นวันหลังเขียนสั้นๆ นะ ยาวเหลือเกินไม่ไหว ๓-๔ ใบบ.. ต่อไปข้อ ๓. ยังไม่
 จบนะ อู้อู.. นี่ขนาดลัดๆ เอานะมีง

ถาม : ๓. จากเทศนาของหลวงพ่อก่อน ที่แนะนำอานาปานสติ กำหนดลมชัดๆ นั้น ผมมี
 ข้อสงสัยว่า กำหนดลมให้ชัดๆ นี่คือการบังคับลมหายใจหรือไม่ หากให้เข้าและออกตาม
 ความตั้งใจของเรา หรือปล่อยให้ลมหายใจเข้าออกช้า-เร็วตามธรรมชาติของมัน และเรา
 กำหนดเอาสติและความรู้สึกของเราให้รู้ชัดเจนว่าขณะนี้ลมหายใจของเรานั้น เวลาเข้า
 หรือออกช้าหรือเร็ว เพราะผมเคยใช้วิธีปล่อยให้ลมหายใจเข้าออกช้าเร็วตามธรรมชาติ

และกำหนดสติตามความรู้สึก ตามการหายใจของตัวเองไปแล้วผมก็ตกภวังค์หลับไปเลย โดยไม่รู้ตัว เมื่อผ่านไปสักพักไม่เกิน ๑๕ นาที ลมหายใจของผมก็จะช้าลงและแผ่วลง เรื่อยไปจนฟังชาน

หลวงพ่ : เห็นไหม นี่ผู้ที่ปฏิบัติจะปฏิบัติอย่างไรก็แล้วแต่ แต่เพราะด้วยไอ้ขโมยในบ้านเรา ไอ้ขโมยที่อยู่กับใจเรามันคิดจินตนาการไป คำว่าให้กำหนดลมชัดๆ ของเรา คำว่าลมชัดๆ คือเป้าหมายเลย คือบทสรุปเลย สรุปว่าถ้ามีสติ ลมหายใจเราจะชัด แต่เพราะเรานี้เรรวน เราบอกว่าลมหายใจเราชัดด้วยสัญญาอารมณ์ ชัดด้วยไม่ใช่ความเป็นจริงใจ

แต่ถ้าเราปล่อยหมดเลย เวลาจะภาวนานะปล่อยทุกอย่างเลย ปล่อยความคิดปล่อยทุกอย่างเลยแล้วตั้งสติกับลมหายใจเข้าและลมหายใจออก หรือตั้งสติอยู่กับพุทโธ ตั้งสติไว้เท่านั้นแหละ แล้วสิ่งที่จะเป็นไปนี่มันเป็นไปโดยจิต จิตมันจะเป็นของมันเอง เป็นของมันเองโดยไม่ทำอะไรเป็นอะไร เป็นของมันเองเพราะมีสติ ในเมื่อสติ จิตนี่นะมันเป็นนามธรรม เป็นผู้รู้ แล้วนี่มันส่งออกไปเพื่อรับรู้อารมณ์ทั้งหมด

ฉะนั้นมันส่งออกไปรับรู้ทั้งหมด มันทั้งหมดเลยแล้วเราตั้งสติไว้ มันก็ตั้งสติกับลมไว้ ก็เหมือนกับที่เราเอาความรู้ทั้งหมดไปอยู่ที่ลม ถ้าไปอยู่ที่ลม เห็นไหม ถ้าไปอยู่ที่ลมมันไม่แลบไปคิดเรื่องอื่นลมมันจะชัดขึ้นมา.. คำว่าลมชัดๆ ที่นี่ลมชัดๆ นี่เร็ว จิตมันเร็วแล้วรับรู้เร็วมาก ที่นี่ลมชัดๆ ทางวิทยาศาสตร์ เราอยากรู้ทางวิทยาศาสตร์ ถ้าลมชัดๆ มันจะชัดๆ ได้อย่างไร ก็เลยไปปล่อยลมช้า ลมเร็ว ลมต่างๆ นี่มันก็เลยมีรูปแบบที่มันมาปิดไว้อีกชั้นหนึ่ง ความจริงถ้ามันรู้ลมชัดๆ โดยแบบไร้เดียงสา แบบไม่รู้สิ่งใดเลย เดียวมันจะรู้ขึ้นมา

กำหนดลมชัดๆ กำหนดสตินะสติไว้ที่ลมชัดๆ โดยที่ไม่ต้องรับรู้อะไรเลย แต่พอจิตมันตั้งตัวของมันได้มันจะรู้ลมของมันชัดเจน พอรู้ชัดเจนมันก็เหมือนเราเอาจิตทั้งหมดไปไว้ที่ลม ถ้าไว้ที่ลมนี้ลมมันจะชัดขึ้นมา แล้วจิตมันจะไม่แลบออก ไม่แลบออกไปที่อื่นเลย แต่เนี่ยเหมือนสูตรสำเร็จ คือเหมือนกับว่าลมหายใจ.. คือความรู้สึกนี้ เหมือนกับวัตถุอันหนึ่ง เราก็จะเอาวัตถุคือเอาความรู้สึกอันนี้ไปวางทับไว้บนลมหายใจอันหนึ่ง มันก็เหมือนวัตถุซ้อนวัตถุใหม่

ลมก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง จิตก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง แล้วไปทับซ้อนกันขึ้นมาเพื่อจะให้รู้ลมชัดๆ มันก็เลยไม่ชัดใจ แต่ถ้าเราปล่อยหมดเลยแล้วเรที่ตั้งสติไว้ แล้วกลับไปรู้ที่ลม พอลมมันชัดๆ ขึ้นมานี้สติสมบูรณ์ ถ้าสติไม่สมบูรณ์ลมจะชัดขึ้นมาไม่ได้ เพราะคำว่าลมชัดๆ พุทโธชัดๆ ของเรานี้ เพราะว่าอธิบายนามากแล้ว พออธิบายนามากเขาจะบอกว่า หลวงพ่อตอบวทวน ตอบซ้ำๆ ซากๆ แต่คนถามก็ถามแค่นี้เอง เพราะคนถามแค่นี้เองมันก็เป็นเท่านี้เองใช่ไหม

ฉะนั้นพอลมเท่านี้เองปั๊บเราจะสรุปเลย ถ้าเราไม่สรุปเราก็ต้องมารีเริ่มนับหนึ่งขึ้นมาเลย เราสรุปเลยพุทโธชัดๆ ลมหายใจชัดๆ ลมหายใจชัดๆ นี้แต่เหตุผลคำอธิบายว่าทำไมต้องลมชัดๆ ถ้าลมชัดๆ นี้คำว่าลมชัดๆ มันก็เริ่มต้นจากเรากำหนดลมหายใจ อานาปานสติ พอลมมันชัดๆ นั่นล่ะ.. นั่นล่ะคือเป้าหมาย นั่นล่ะคือความสมบูรณ์ของอานาปานสติ อานาปานสติคือลมชัดเจนแล้วจิตไม่วอกแวกไปที่อื่น จิตอยู่กับลมหายใจนี้ชัดๆ

นี่คือเป้าหมายของอานาปานสติ คือจิตสงบแล้วไง ถ้าลมชัดๆ นี้จิตสงบแล้ว แล้วลมละเอียด ละเอียดขนาดไหน ละเอียดไปถึงที่สุดจนลมหายใจ.. จะบอกว่าลมหายใจขาดเลย จนลมหายใจนี้ไม่มีเลย ไม่มีเพราะอะไร เพราะจิตอยู่กับลมหายใจใช่ไหม พอชัดเจน ขึ้นมามันไม่ออกไปที่ไหน มันจะทรงตัวของมัน จนถึงที่สุดมันจะตั้งตัวของมันได้ ลมหายใจหมดเลย ไม่มีสิ่งใดเลย.. ไม่มีสิ่งใดเลยแต่มันชัดมากนะ ! มันชัดมาก

อันนี้พูดถึงลมหายใจชัดๆ พุทโธชัดๆ ฉะนั้นบอกว่ามันจะตกภวังค์ตกอะไร ตกภวังค์เพราะมันชัดๆ นี้มันชัดๆ มันเหมือนกับเราจุดเทียน เห็นไหม จุดเทียนพอลมมันเป่ามาแรงเทียนก็ดับ นี่ลมหายใจชัดๆ แต่เวลามันวูบวามันออกนี่มันก็ตกภวังค์ไปเลย.. นี่ลมหายใจชัดๆ พูดนี้ง่ายมากแต่ผู้ที่กระทำต้องมีความชำนาญ ต้องมีความชำนาญต้องมีการฝึกฝน ต้องมีประสบการณ์มันถึงจะชัดๆ ได้

ฉะนั้นถ้าลมหายใจชัดๆ ทีนี้ว่าลมหายใจชัดๆ อย่างไร นี้เขาจะชักเราออกนอกทางใจ ลมหายใจชัดๆ เขาจะบอกว่าถ้าลมหายใจชัดๆ นี้เหมือนการบังคับ เหมือนเป็นกรอบ เหมือนเป็นรูปแบบ แล้วเราทำไม่ได้ เพราะเขาคิดแบบวิทยาศาสตร์ว่าต้องมีรูปแบบไง ต้องมีแม่แบบ ต้องมีอย่างนั้น เราถึงบอกว่าเหมือนกับเอาวัตถุอันหนึ่งคือตัวจิต แล้วก็ไปทับวัตถุอีกอันหนึ่งคือตัวลมหายใจมันก็เป็นสอง แล้วช่องว่างนั้นจิตมันก็แล่นไปแล่นมา แล่นมาแล่นไป แล้วก็มาต่อว่าแล้ว

หลวงพ่อกุศุมภิตหมดเลย ผมชัดเจนขนาดไหนมันก็ยังตกวงค์ นี่หลวงพ่อกำลังผมก็ชัดดี แล้วมันชัดของใครล่ะ.. ชัดของหลวงพ่อกับชัดของเอ็งมันคนละชัดเว้ย คำว่าชัดๆ ของเรานี้กำหนดลมหายใจเรื่อยๆ จิตมันจะพัฒนาไปเรื่อยๆ มันจะมีความชำนาญไปเรื่อยๆ จนจิตมันกำหนดได้ชัดเจนของมัน นี่ก็คือคำว่าชัดๆ ของเรา

ทีนี้ชัดๆ ของผู้ถาม ชัดๆ ก็ต้องเอารูปที่ชัดๆ เลย เอาของชัดๆ เลยมาวางซ้อนกัน ให้มันชัดๆ ใจมันเลยชัดไม่ได้ เพราะของสองสิ่งมันทับซ้อนกันอยู่ มันจะชัดไม่ได้ ไม่มีทาง เป็นไปไม่ได้.. นี่ความเข้าใจของโลก กับความเข้าใจของการปฏิบัติ มันแตกต่างกันอย่างนี้ไง คำว่าชัดๆ ให้มันพัฒนาของมันขึ้นมาชัดๆ แต่เริ่มต้นไม่ชัด ชัดไม่ได้เพราะคือทำไม่เป็น คนทำไม่เป็นจะชัดได้อย่างไร

คุณเบงกั๊ต ขนาดเบงกั๊ตเขามีเบงกั๊ตปลอมเบงกั๊ตจริง ยังคุณไม่ออกเลยอันไหนจริงอันไหนปลอม คุณไม่เป็น ธนากรชาติเขาจับอันนี้ปลอม อันนี้จริง เขาจับได้หมดเลยเพราะความชำนาญของเขา ชัดๆ ก็อยู่ที่ความชำนาญขึ้นมา ขนาดเบงกั๊ตนะเป็นกระดาษ เขาพิมพ์มาที่เรายังคุณไม่ออกเลยอันไหนจริงอันไหนปลอม แล้วชัดๆ ของใครมันจะจริงหรือปลอมล่ะ.. สุดท้ายนี้ขอให้หลวงพ่อกับมีธาตุขันธ์.. จบ ! ยาวนำคุณเลย

อันนี้ยาว แต่อันนี้ดี

ถาม : เรื่อง “ฟังเทศน์หลวงพ่อกับเรื่องนิสัยของจิต กับประสบการณ์ที่มี และคำถามครับ”

ได้ฟังเรื่องที่พี่ว่าสวดมนต์แล้วตัวหมุนกับเรื่องสติในฝัน ทำให้ผมไปนึกถึงประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาส่วนหนึ่ง

หลวงพ่อก : ใ้ที่ว่าสวดมนต์แล้วหมุน เขาบอกว่าหมุนแล้วมันจะเป็นสมาธิได้ไหม เราก็บอกว่ามันอยู่ที่จิตมันจะเป็นไปได้ แล้วสติในฝันนี่คือว่าฝันที่มีสติ คือว่าฝันแล้วมันควบคุมได้ เขาฝันแล้วควบคุมได้ กับฝันที่ขาดสติ มันก็เหมือนสมาธิสั้น สมาธิยาวของคนแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

ฉะนั้นเราบอกว่าถ้ามันหลับไปแล้วมีสติได้อย่างไร.. จิตของคนเวลาลงไป นี่มีความมหัศจรรย์ของจิต จิตนี้ไม่มีขอบเขตเลย อันนี้เป็นกรณีหนึ่งนะแต่ไม่ใช่ทั่วไป ถ้า

ทั่วไปบีบมันเหมือนพระไตรปิฎก พุทธพจน์ถ้าพูดคำไหนแล้วเราจะออกนอกกลุ่มนอทางไม่ได้เลย อันนั้นพุทธพจน์มันเหมือนกรอบ มันเหมือนกรอบเหมือนกฎหมายอันหนึ่ง แต่ผู้ที่เป็นประชาชนจะทำผิดที่กฎหมายยังเขียนไม่ถึงอีกเยอะแยะเลย สิ่งต่างๆ มันยังมีอีกมาก

ฉะนั้นสิ่งที่มีนี้เราพูดว่ามันเป็นกรณีกรณีไป มันไม่ได้เป็นสาธารณะ ไม่ใช่จิตทุกคนจะเป็นอย่างนี้ ถ้าจิตทุกคนจะเป็นอย่างนี้ เหมือนกับคนเราทำผิด ทำผิดแล้วต้องเหมือนกันหมด ไม่ใช่! บางคนทำผิดโดยมีเจตนา ไม่มีเจตนาต่างๆ แตกต่างกันไป ฉะนั้นเรื่องอย่างนี้เป็นเฉพาะบุคคล ไม่เป็นสาธารณะ

นี่เพียงแต่ว่าตอบปัญหาไป ผู้ฟังฟังแล้วถ้าเอาไปเป็นประโยชน์ มันจะเป็นประโยชน์ ฉะนั้นบอกเอาอย่างนี้เป็นบรรทัดฐาน มันเป็นบรรทัดฐานเฉพาะคนๆ นั้น ไม่ใช่บรรทัดฐานของสาธารณะทุกคนต้องเป็นอย่างนี้ ฉะนั้นเอาตรงนี้เป็นตัวตั้ง เราฟังไว้เป็นคติเท่านั้น ไม่ใช่ว่าจะต้องเป็นอย่างนี้ทั้งหมด แต่ตอนตอบมันเป็นอย่างนั้นใหม่.. เป็น ! เป็นเฉพาะคนๆ นั้น

เหมือนแพทย์รักษาคนไข้ คนไข้คนไหนมาอย่างไรรักษาตามคนไข้ นั้น แล้วคนไข้ที่มาจะเหมือนกันหมดเลย ไม่ใช่ ! เพราะคนไข้มันมีที่มาแตกต่างกัน นี่สมมุติฐานของโลกมาแตกต่างกัน เป็นโรคเดียวกันก็แล้วแต่ แต่ความเป็นอยู่ของคน ความเป็นอยู่ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นหมอรักษาเฉพาะ แม้แต่เป็นโรคเดียวกันก็รักษาตามอาการนั้นด้วย

ถาม : เรื่องการหมุนี่ ผมทราบว่ามีพระองค์หนึ่งทางเหนือเขาสอนอยู่ ท่านสอนสมาธิให้หมุน ซึ่งผมเองก็มีประสบการณ์เคยไปปฏิบัติกับท่านด้วยตนเองก็ได้สัมผัสมาบ้าง ครั้งนั้นก็น่าแปลกใจที่จิตก็ไม่ได้สงบอะไรมากมาย คือระหว่างฝึกอยู่นั้นในขณะที่หมุนอยู่ ได้เห็นตัวเชื้อโรคในร่างกายของตนเองด้วย วิธีการปฏิบัติบางส่วนของท่าน..

หลวงพ่ : แหม.. การเห็นเชื้อโรคการเห็นต่างๆ โรคกิเลสสำคัญที่สุดนะ การรักษาโรคการรักษาต่างๆ ถ้าใครสร้างจิตนิสัยมาอย่างนั้น อย่างเป็นพวกพระโพธิสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์นั้นก็สาธุเรื่องของเขา แต่เวลาเราพูดกันนี้เราพูดถึงสัจจะ อริยสัจจะ.. สัจจะความเป็นจริงนี้ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. ทุกข์นี่เป็นโรคก็ทุกข์ไม่เป็นโรคก็ทุกข์ คนที่เป็นโรคก็ทุกข์อยากให้โรคหาย คนที่ไม่เป็นโรค ปกติก็ทุกข์ ทุกข์เหมือนกันแหละ พระพุทธเจ้าสอนที่นี่ สอนที่ว่าแก้ทุกข์นี่ไม่ได้แก้ที่โรคภัยไข้เจ็บนั้น แต่ถ้าจะรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยอำนาจวาสนาบารมีเขา ก็อีกเรื่องหนึ่ง

อีกเรื่องหนึ่งไม่ใช่อริยสัจ อย่างว่าถ้ามันเป็นการเจือจางกัน การช่วยเหลือกันนั้นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าเป็นเรื่องศาสนาไม่ใช่

ถาม : วิธีการปฏิบัติของท่าน หลวงพ่อได้อธิบายถึงพันธกรรมทางจิต (หลวงพ่อก็คือเราเนาะ) หลวงพ่อได้อธิบายเรื่องพันธกรรมทางจิตไว้พอสมควร ผมฟังแล้วจึงได้ข้อพิจารณาธรรม สันนิษฐานอะไรเพิ่มเติมได้หลายอย่างจึงอยากทราบดังนี้ครับ

๑. เป็นไปได้ไหมเรื่องการหมุน เวลาที่จิตใกล้สงบของบางท่าน อาจจะเป็นภาวะเดิมของการฝึกสมาธิรูปแบบทำนองนี้ ซึ่งอาจเป็นในชาติก่อนๆ ทั้งๆ ที่คนๆ นั้นก็ไม่ได้รู้จักพระอาจารย์ท่านนี้อย่างที่ผมรู้จัก

หลวงพ่อก : ตอบเป็นข้อๆ ไปเลยละเพราะมันยาวมาก.. ใ้เรื่องพันธกรรมทางจิต เราจะบอกว่าพันธกรรมทางจิตนี้มันเป็นพันธกรรมของเขา อย่างเช่นไม้ ต้นไม้ต่างๆ นี้พันธกรรมของเขาคือพันธกรรมของเขา เวลาเขาไปปลูกที่ไหน เวลาเขาออกดอกออกผลก็ต้องเป็นพืชชนิดนั้น

คำว่าพันธกรรมของเราคือจิตมันมีเวรมีกรรม ทีนี้คำว่ามีเวรมีกรรมนี้แต่ชาติไหนแต่นี้เวลาปฏิบัติไปแล้วต้องเป็นอาจารย์บางท่านสอนให้ภาวะฝึกแบบชาติก่อน คำว่าชาติก่อนมันก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ.. เรื่องภพ เรื่องชาติ เรื่องอดีตชาตินี้มีจริง แต่ใครจะรู้ได้มากได้น้อย ถ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ชัดเจน แต่ขณะอย่างที่ว่าสอนให้การหมุน การเข้าไปรักษาโรคมันเป็นสูตรสำเร็จไง เราไม่เชื่อตรงนี้ไง

ถ้าพันธกรรมของแต่ละจิตมันไม่เหมือนกัน คำสอนของอาจารย์ก็ต้องสอนไม่เหมือนกันทุกๆ คน ทำไมเขาสอนหมุนอย่างเดียวกัน ฉะนั้นถ้าเขาสอนหมุนอย่างเดียวกันที่ไม่หมุนจะมาหมุนได้ไหม แล้วเราเคยหมุนมา มาหมุนกับเขา หมุนนี้เราเคยเห็นมาพระที่ทำมานี้ มี แต่เป็นเฉพาะองค์แล้วน้อยมาก น้อยมากเพราะอะไร เพราะเหมือนกับว่าเคลื่อนไหวแล้วสงบ

อย่างเช่นเราเดินจงกรม เดินจงกรมนี้เราเดินเราเคลื่อนไหวอยู่ทำไมจิตสงบได้ละ แล้วลงอานาปานสติได้ด้วย เวลาเคลื่อนไหวเดินจงกรมนี้เพราะมันมีของมันอยู่แล้ว ทีนี้ เพียงแต่ว่าเขาบอกว่าถ้าเป็นอาจารย์องค์นี้เขาสอนหมูนอย่างเดี๋ยวนั้นเลย ก็เหมือนบางคนนี่ สอนอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเป็นหลวงตา เป็นหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นเวลาท่านให้คำ บริกรรมยังไม่เหมือนกันเลย ให้พุทโธ พุทโธส่วนใหญ่โดยพื้นฐาน แต่บางคนพุทโธแล้ว กลับท่านก็ให้ท่องยาวๆ

นี่ถ้าอาจารย์ที่เป็นไม่สอนเป็นสูตรสำเร็จ เพราะสูตรสำเร็จเข้ากับความจริงไม่ได้ ความจริงคือความจริง ความจริงอยู่ที่อากาศ เห็นไหม คุณวันหนึ่งเช้า สาย บ่าย เย็น อากาศความร้อน อุณหภูมิก็แตกต่างกันแล้ว นี่เช้า สาย บ่าย เย็นมันก็แตกต่างกันไป นั่น พุคถึงเราไม่สนับสนุน เพราะถ้าเราพูคอย่างนั้น ไปแล้วมันจะเป็นแบบว่า เหมือนกับสูตร วิทยาศาสตร์ต้องสำเร็จรูปแล้วเข้ากันได้หมด.. ไม่ใช่!

ถาม : ๒. คนบางคนอาจจะเหมาะกับการฝึกกรรมฐานด้วยอุบายการหมูน แบบที่ พระอาจารย์ท่านที่สอนก็ได้ เป็นไปได้ไหมครับ

หลวงพ่ : คนบางคน.. ใช่! บางคน เห็นไหม คนบางคนแต่ไม่ใช่ทั้งหมด ทีนี้ถ้าสอน อย่างนี้ เขาสอนอย่างนี้โดยสูตรตายตัว.. เราจะบอกว่าเป็นโลกนี้ นี่คือพล็อตเรื่องอะไร มี พล็อตอยู่แล้ว ทุกอย่างอยู่แล้วทุกคนต้องเข้ามาเป็นอย่างนี้หมดเลย เป็นไปไม่ได้ ! เป็นไปไม่ได้ ! แต่ถ้าสอน ถ้าบอกเป็นไปไม่ได้ ถ้าสอนต้องสอนด้วยอาการหมูนทั้งหมด เลย ฉะนั้นมันก็เหมือนกับโลกนี้วิชาการวิชาเดียว วิชาชีพอื่นลบทิ้งหมดเลย มันเป็นไป ไม่ได้หรอก

โลกอยู่ไม่ได้ โลกอยู่ได้ต้องมีวิชาชีพแตกต่างกันไป วิชาชีพคนละวิชาชีพ แต่มา อยู่ในสังคมโลกเพื่อโลกนั้น โลกนี้บอกว่ามีวิชาเดียว แล้วโลกนี้จะเจริญ วิชาอื่นไม่ต้อง ทำ.. ไม่มี! ไม่มี!

ถาม : ๓. จากการสันนิษฐาน ๒ ข้อแรก ถ้าจิตบางดวงที่มีภาวะเดิมใดๆ ก็ตาม แต่มา เปลี่ยนรูปแบบฝึกกรรมฐานฐานใหม่ชาติปัจจุบัน จะต้องใช้ความพยายามสูงมาก เหมือน เริ่มเรียนอนุบาลใหม่ จะยากกว่าฝึกต่อเนื่องที่ตรงกับรูปแบบเดิมของพันธุกรรมจากจิต หรือเปล่าครับ

หลวงพ่ : “ไอ้อย่างนี้มันเป็นความรู้สึกความนึกคิดของเรา ไอนี้พูดถึงเมื่อถึงที่ว่าเอาสติกับอานาปานสมาธิมาซ้อนกัน.. นี่ก็เหมือนกันถ้าคิดอย่างนี้เป็นรูปแบบ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เป็นนะ ครูบาอาจารย์อย่างเช่นหลวงปู่มั่นครูบาอาจารย์ที่เป็น เพราะสรรพสิ่งทั้งหลายต้องลงสู่ความสงบหมด

นี่การลงสู่ความสงบ ใครก็แล้วแต่ถ้าอยู่กับความสงบใช่ไหม จะหมუნจะไม่หมუნจะอะไรก็แล้วแต่ถ้าลงสู่ความสงบ ถ้าลงสู่ความสงบมันยังไม่วิปัสสนาเลย ถ้าวิปัสสนาไอ้ที่ว่าถ้าจะลงปฏิบัติ เห็นไหม เรื่องพันธุกรรม..

ถาม : จากการสันนิษฐาน ๒ ข้อแรก ถ้าเรียนพื้นฐานมาในชาติปัจจุบัน รูปแบบเดิมของพันธุกรรมจากจิตหรือเปล่าครับ

หลวงพ่ : มันมีส่วนกัน คำว่ากรรมเก่ากับกรรมใหม่ กรรมเก่าคือจริตนีสัยเดิม แต่จริตนีสัยเดิม ทำอย่างไรก็แล้วแต่ จริตนีสัยเดิมนะ คุณของคุณิมาลสิ องคุณิมาลจะเป็นพระอรหันต์นะแต่ไปเรียนกับอาจารย์ เห็นไหม อาจารย์บอกว่าจะให้วิชาพิเศษ ต้องให้ไปฆ่าคนเอานี้ว ๕๕ นี้ว

เราจะบอกว่าแต่เดิมคือว่าพันธุกรรมของเขาดีมาก ! พันธุกรรมของเขาดีมาก ! แล้วเขาไปศึกษากับอาจารย์ของเขา อาจารย์ของเขานี้คือปัจจุบัน สุดท้ายแล้วนี่พันธุกรรมของเขาดีมากเลยเพราะเขาจะได้เป็นพระอรหันต์ แต่เพราะไปเจออาจารย์สอนผิด พอสอนผิดเขาจะชักนำไปเลยนะ ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ไปดึงกลับนะ องคุณิมาลฆ่าแม่แล้วจบเลย ตกนรกอเวจีแล้วไม่ได้เป็นพระอรหันต์เลย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปดึงกลับมา.. ไปดึงกลับมา เห็นไหม

นี่เวลาองคุณิมาลจะไล่กวาด “หยุดก่อนๆ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เราหยุดแล้วเธอไม่หยุด”

“หยุดอะไร”

“หยุดความรู้สึก ความนึกคิดใจ” พอหยุดวางมีดวงคาบเลยนะแล้วขอบวช เป็นพระอรหันต์เลย

ฉะนั้นจะบอกว่าถ้าอย่าง ๒ ข้อแรก เห็นใหม่ นี่พื้นฐานของชาติปัจจุบัน คือว่ามีของเดิมมาว่าอย่างนั้นเถอะ แล้วจะมาต่อของชาติปัจจุบันนี้เพื่อจะให้ปัจจุบันนี้ได้ง่ายขึ้น มันเป็นวัตถุ มันเป็นโลกมันไม่เป็นธรรมหรอก เพราะถ้ามันเป็นธรรมนะ ชาติที่แล้วจะดีขนาดไหน เลวขนาดไหน ถ้าดึงลงสู่ความสงบได้.. ดึงสู่ความสงบได้ ! มันจะเกิดสติปัญญฐาน ๔ ตัวจริง ก็คือจิตเราสงบ

เพราะจิตเราสงบ จิตเราทุกข์ จิตเรามีกิเลส แล้วจิตเราพิจารณาสติปัญญฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม มันจะถอนกิเลสจากจิตดวงนั้น แต่ในปัจจุบันนั้นอารมณ์ความรู้สึกเป็นสติปัญญฐาน ๔ นึกภาพกาย นึกสติปัญญฐาน ๔ มันก็เป็นวัตถุเป็นโลกนี่ไง มันก็เป็นเรื่องโลกๆ นี่แหละเป็นอารมณ์สร้าง เป็นอารมณ์สร้าง สร้างอารมณ์ขึ้นมาให้เหมือนพระไตรปิฎก อารมณ์สร้างขึ้นมาให้เหมือนตำรา แล้วพอสร้างอารมณ์เสร็จแล้วก็บอกว่าฉันทำได้แล้ว.. นี่ไงเพราะคิดกันแบบโลก คิดกันแบบวิทยาศาสตร์ไม่ใช่ธรรม !

ถาม : ๔. ถ้าพื้นฐานเริ่มต้นของกรรมฐาน เป้าหมายคือทำให้จิตสงบและมีสติ แสดงว่าวิธีที่ดีที่สุดต้องอาศัยกับพื้นฐานความเข้าใจเรื่องพันธุกรรมทางจิต ซึ่งแตกต่างกันไปในจิตแต่ละดวง ถ้าเข้าใจแบบนี้ได้ก็ไม่ต้องไปขัดคอกัน เรื่องการตีความสมณะ-วิปัสสนาใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : นั่นแหละ

“ถ้าพื้นฐานเริ่มต้นของกรรมฐาน เป้าหมายคือการทำ ความสงบของจิตที่มีสติ แสดงว่าวิธีที่ดีที่สุดต้องอาศัยพื้นฐานความเข้าใจเรื่องพันธุกรรมทางจิต ซึ่งแตกต่างกันไปในทางจิตแต่ละดวง ถ้าเข้าใจแบบนี้ได้ก็จะไม่ต้องขัดคอกัน เรื่องการตีความสมณะ-วิปัสสนาใช่ไหมครับ”

ใช่ ! ถ้าอย่างนี้ใช่ ! ถ้าพูดถึงเพราะมันต้องลงสู่ความสงบให้ได้ ถ้าไม่ลงสู่ความสงบ สมณะ-วิปัสสนานี้ไม่ต้องพูดถึงมันเลย สมณะ-วิปัสสนานี้มันแค่ชื่อ อ้าว.. มันชื่อนายถูก คุณชื่อนายผิด แล้วมาเถียงกัน อ้าว.. มันชื่อถูกมาตั้งแต่ต้น เอ็งชื่อผิดมาตั้งแต่ต้น ชาตินี้เอ็งผิดตลอดไป ชาตินี้ถูกตลอดไปเลย

ถ้าเอ็งชื่อว่าสมณะ ชื่อว่าวิปัสสนาใจ ทุกคนเถียงกันตรงนี้ใจ ใจนี้เป็นสมณะ ใจนี้เป็นวิปัสสนา ชาตินี้ฉันชื่อถูกเอ็งชื่อผิด ชาตินี้เอ็งไม่มีวันถูกหรอกเพราะเขาบอกว่า

สมณะเป็นสมณะไม่มีปัญญา สมณะนี้เป็นนายคิด ไอ้คนชื่อผิวดำนี้มันคิดไปทั้งชาติเลย มันจะเป็นคนถูกมาไม่ได้ แต่ถ้าไอ้สมณะนี้มันเติบโตขึ้นมา มันใช้ปัญญาของมันขึ้นมา ตามความเป็นจริงของมันขึ้นมา มันคิดว่าชื่อไอ้ถูกอีก

ไอ้ชื่อวิปัสสนานั่นนะแต่จะทำโกหกมดเท็จ ทำไม่เป็นความจริง ไอ้ชื่อถูกมันเป็นโจรก็ได้ แต่ถ้าไอ้ชื่อผิวดำนี้ทำดีขึ้นมามันเป็นคนดีก็ได้ นี่มันเป็นแค่ชื่อ ทีนี้โลกเขาพยายามให้ชื่อกัน แล้วแบ่งแยกกันแล้วเถียงกัน แต่กรรมฐานเรา ครูบาอาจารย์เราไม่เคยไปเถียงกับใครเลย แต่เพียงแต่ว่าทำทายนเลย ปฏิบัติมา ! ปฏิบัติมา ! ถ้ามันถูกมันผิวดำนี้รู้ขึ้นมากับใจนะ มันต้องไม่เถียงกับใคร มันเถียงกับกิเลสในใจมันนั่นล่ะ

มันเถียงกับกิเลสในใจของมัน ถ้ามันเถียงกับกิเลสในใจของมัน มันแพ้ชนะในใจของมันนี่มันจบแล้ว ไอ้ข้างนอกมันเป็นกระแสสังคมที่เขาสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์กัน นี่เรื่องของโลกเขา

ถาม : ๕. เป็นไปได้ไหมครับที่จิตบางดวงสามารถฝึกกรรมฐานหลายๆ แบบได้ ปรับสภาวะจิตให้เข้ากับพื้นฐานทุกแบบโดยที่ไม่มีความสับสน

หลวงปู่ : ได้เยอะแยะเลยเช่นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้านี้รู้หมด อนาคตังสญาณรู้เลยว่าใครเป็นอย่างไร ควรฝึกอย่างไร คนที่จะเป็นแบบนี้คือพระพุทธเจ้า ! หลวงปู่มัน ! เพราะหลวงปู่มันท่านสร้างบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ หลวงปู่มันท่านสร้างบารมีมาจะเป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง แล้วท่านละจากพระพุทธเจ้า ท่านกลับมา บารมีท่านถึงได้ใหญ่ ท่านถึงได้สอนลูกศิษย์ไง

หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ขาว หลวงปู่พรหม หลวงปู่แหวน หลวงตา ครูบาอาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดนี้นิสัยเหมือนกันหรือ ทำไมหลวงตาท่านพูดเอง บอกว่าหลวงปู่ฝั้นนี่นะไอ้โฮ.. นิมนวลมาก พุคนี้อู้อู.. ชั่วโมงหนึ่งพูดได้สองคำ หลวงตาชั่วโมงหนึ่งพูดเป็นล้านๆ คำ นี่มันแตกต่างกันอย่างนี้ แล้วคนอย่างนี้คิดเหมือนกันไหม แล้วคนสอนคือใคร คนสอนคือหลวงปู่มัน หลวงปู่มัน !

“เป็นไปได้ไหมที่จิตบางดวงสามารถฝึกกรรมฐานหลายๆ แบบ แบบปรับสภาวะจิตให้เข้ากับพื้นฐานทุกๆ แบบได้”

ได้ ! ได้หมายถึงว่าครูบาอาจารย์เรานี้.. คุณะเอตทัคคะนะ เอตทัคคะ ๘๐ องค์ที่ พระพุทธเจ้าตั้ง พระอุบาลีนี้เป็นพระอรหันต์นะ พระอุบาลีเป็นผู้ทรงวินัยไว้เวลา สังคายนา เวลาพระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เป็นพระอรหันต์นะ พระพุทธเจ้านี้กำหนด ฌานสมาบัติอยู่ไซ้ไหม แล้วบอกนิงอยู่ พระอุบาลีเป็นพระอรหันต์เป็นผู้ถามขึ้นมาว่า “พระพุทธเจ้านี้ไม่ใช่นิพพานแล้วหรือ”

พระอนรุทธะ ! พระอนรุทธะเป็นผู้ได้เอตทัคคะทางปรมัตถจิต คือรู้วาระจิต พระ อนรุทธะนั่งอยู่ด้วยกัน พระอรหันต์นั่งล้อมรอบเลย พระอรหันต์นั่งล้อมรอบ พระพุทธเจ้าเลย แล้วพระอรหันต์ เป็นพระอุบาลีเป็นพระอรหันต์เป็นคนถามขึ้นมา ถาม ว่า

“พระพุทธเจ้านิพพานแล้วหรือยัง”

พระอนรุทธะบอก “ยัง ตอนนี้เข้าสมาบัติอยู่”

ตั้งแต่ปฐมฌาน ทุติยฌาน จตุตถฌานขึ้นไปแล้วย้อนกลับ ย้อนกลับมาแล้วมา ระหว่างกลาง พอระหว่างกลางท่านก็นิพพาน พอนิพพานพระอนรุทธะบอก

“บัดนี้พระพุทธเจ้านิพพานแล้ว”

นี่พระอรหันต์เหมือนกัน พระอรหันต์เหมือนกันทำไมไม่รู้ไม่เท่ากันละ นี้อยู่ที่ว่า ปรับสภาพ อยู่ที่นิสัยใจ อยู่ที่เอตทัคคะความถนัดใจ ความถนัดของพระอนรุทธะนี้รู้หมด เลย แต่ความถนัดของพระอุบาลีนะ เวลาพระภิกษุสมัยพุทธกาลผิดวินัย จะตั้งพระอุบาลี เป็นกรรมการสอบ พระอุบาลีจะรู้เรื่องวินัยดีมาก จะสอบเลยว่าผิดมาอย่างไร เริ่มต้นมา จากไหน เข้าองค์ประกอบของความผิดไหม

ไปดูในพระไตรปิฎกสิ เวลามีความผิดปั๊บพระพุทธเจ้าตั้งพระอุบาลีเลย พระอุ บาลีเป็นคนสอบ แล้วพระอุบาลีก็ตั้งกรรมการเลยนะ อย่างเช่นนางภิกษุณี นางภิกษุณีที่ เป็นลูกศิษย์เทวทัต ที่บวชเข้ามาแล้วท้อง พอบวชเข้ามาแล้วท้องเทวทัตบอกสักเพราะเธอ ท้อง ไม่มีเพศสัมพันธ์ท้องได้อย่างไรก็ไม่ยอม ไม่ยอม.. เทวทัตบอกให้สึกไม่ยอม ไปเฝ้า พระพุทธเจ้า บอกว่าข้าพเจ้าไม่ผิด ข้าพเจ้าบวชมานับริสุทธีไม่เคยผิด

พระพุทธเจ้ารู้นะ เพราะเป็นภิกษุณีไซ้ใหม่ก็ตั้งนางวิสาขาเป็นกรรมการสอบ พอกรรมการสอบก็เริ่มเลขวบขตั้งแต่เมื่อไหร่ แล้วท้องอย่างไร.. ท้องก่อนบวชไง ตั้งครรภ์ก่อนเข้ามาบวช พอบวชเสร็จแล้วเด็กมันเจริญมา ก็เลยเป็นภิกษุณีที่คลอดลูกไม่ต้องสึก เป็นภิกษุณีที่มีลูกแล้วก็เลี้ยงลูกอยู่ในวัดด้วย.. อยู่ในพระไตรปิฎก

พระอุบาลีท่านชำนาญทางนี้ เห็นไหม นี่พูดถึงชำนาญทางนี้ แต่ทุกๆ ทางพระพุทธเจ้ารู้หมด ถ้าพระพุทธเจ้าไม่รู้ พระพุทธเจ้าเป็นผู้แต่งตั้งเขาได้อย่างไร คนจะแต่งตั้งว่าผู้ชำนาญการทางนี้ๆ ผู้ที่แต่งตั้งต้องรู้ ถ้าไม่รู้จะรู้ได้อย่างไรว่าเราจะแต่งตั้งใครเป็นผู้ชำนาญการ

ฉะนั้นสิ่งที่ว่าผู้ที่ปฏิบัติอย่างนี้มีไหม.. มี ! นี่ปรับสภาพได้เข้ากับทุกๆ สาขา ทุกๆ จริตนิสัยได้ไหม.. มี ! เพราะมีใจถึงได้สั่งสอนมาได้ เพราะมีใจ มีหลวงปู่มั่นใจเราถึงมีครูบาอาจารย์ที่เราเคารพบูชากันอยู่นี้ไง แต่ถ้ามีโดยที่ถามมาว่าอาจารย์องค์นั้นอาจารย์องค์นี้เราไม่เชื่อ เพราะเขาแบบวิทยาศาสตร์ เป็นสูตรเดียว เข้าใจอันเดียว จะหมุนก็หมุนกันอยู่อย่างนั้นแหละ หมุนกันเป็นลูกข่างเลย ฉะนั้นเราก็ต้องตั้งเหมือนที่เขาทำโอ่ง เขาจะมีที่หมุน เราไปนั่งกันแล้วก็ดึงไปให้หมุนอยู่อย่างนั้นล่ะ มันจะได้ลงสมาธิไวๆ ใจ

ถ้าคิดอย่างนั้นนะ การคิดอย่างนี้มันคิดแบบวิทยาศาสตร์ ไม่มีหรอก ! ฉะนั้นพอเวลาเราฟังธรรมของใครก็แล้วแต่ ถ้าพูดเป็นสูตรสำเร็จ พูดเป็นวิทยาศาสตร์เราไม่ฟัง แต่ถ้าพูดเป็นธรรมนะมันเป็นเฉพาะส่วน เฉพาะส่วนของแต่ละบุคคล

ถาม : อีกประเด็นหนึ่งคือมีเรื่องสติในฝัน มีท่านหนึ่งถามมา ผมขอยืนยันด้วยประสบการณ์ตัวเองว่ามีจริงครับ แต่ไม่ใช่ว่าทำได้ทุกครั้ง ผมเองเคยทำได้อยู่ราว ๕-๖ ครั้งได้ ส่วนใหญ่จะเกิดตอนฝันร้าย ที่จำได้แม่นๆ คือคืนนั้นฝันว่าไปงานศพที่หนึ่งบรรยากาศขมุกขมัว แล้วก็มึนงงตั้งทั้งใจ ๒ ศพ พออยู่ในงานได้สักพักหนึ่ง ศพหนึ่งก็ลุกขึ้นมาเป็นผีเดินได้ แล้วค่อยๆ เดินมาหาผม แต่ยังมีผีที่ฝันนั้นเดินช้าๆ เป๊ๆ ผมก็วิ่งเข้าไปในห้องที่เปิดไว้อยู่ แล้วปิดประตูสนิท แล้วก็นึกอะโนใจขึ้นมาได้ว่า “เฮ้อ.. ตอนนีเราฝันอยู่นี้ อย่างนั้นก็ตื่นเสียดีกว่า” แล้วก็กำหนดจิตออกมาจากฝันนั้น จากนั้นผมก็ลืมตาขึ้นมา กลางดึก

อยากเรียนถามหลวงพ่อกว่า

๑.การดึงตัวเองออกมาจากฝันได้จะเป็นอันตรายกับจิตหรือเปล่าครับ

๒.การฝันจะเป็นประโยชน์อะไรกับการพิจารณาข้อธรรมได้บ้างครับ

หลวงพ่ : การดึงตัวเองออกมาจากฝันนี้มันเป็นเรื่องความตกใจ ที่นี้ความตกใจดึงออกมา
นี้ไม่มีความผิด ไม่มีความผิดอะไรหรอก แต่มีความตกใจมันจะค้างใจอยู่ ฉะนั้นสิ่งที่ดึง
หรือไม่ดึง คำว่ามีสติในฝัน สติในฝัน มันเหมือนคนสติสั้น สติยาว.. ถ้าสติในฝัน เหมือน
บางทีเราฝันที่เราได้ก็เท่านั้นเอง มันเป็นอาการของจิตทั้งหมด

ที่นี้การฝันจะเป็นประโยชน์อะไรกับการพิจารณาธรรมบ้าง.. บางทีการฝันนี้มัน
ฝันแล้ว ขณะฝันนี้คนหลับมันทำอะไรไม่ได้หรอก ฉะนั้นบางทีเราฝันว่าเราพิจารณากาย
ต่างๆ มันก็เป็นแค่ความฝัน แต่ถ้าเราพิจารณาของเราะ มีสติสัมปชัญญะพร้อม แล้ว
พิจารณา นี่จิตสงบแล้วพิจารณาเห็นกาย แล้วพิจารณามันจะแปรสภาพของมันไป ใฮนี้
มันรู้เลยนะ มันรู้ในปัจจุบัน หลวงตาใช้คำว่า “ฝันดิบ ฝันสุก”

ฝันดิบคือความคิดดิบๆ เรายังแหละ ความคิดเรานี้คือความฝัน แต่เวลานอนนี้ฝัน
สุกเพราะมันนอนฝัน นี่คือฝันเหมือนกัน.. แต่เราไม่ฝันแล้วเราไม่ฝัน เราตั้งสติกำหนด
พุทโธ พุทโธหรืออานาปานสติ เห็นไหม พอจิตสงบมันไม่ใช่ฝันแล้ว มันรู้ตัวเอง มัน
ทำงานชัดเจน พอทำงานชัดเจนขึ้นมามันจะเป็นผลการแก้กิเลส

ฉะนั้นคำถามข้อ ๑. การดึงตัวเองจากความฝันจะเป็นอะไรหรือไม่ครับ.. ไม่เป็น

๒. การฝันเป็นประโยชน์ใหม่ครับในการพิจารณาข้อธรรม.. เป็น มันเหมือน
ธรรมเกิด ถ้าเราฝันในเรื่องที่ดี เพราะมีคนมาถามบ่อย หลวงพ่อฝันถึงพระพุทธรูป ฝันถึง
หลวงตา เราบอกเออ.. มึงฝันดี ฝันดี เราฝันถึงหลวงตามันก็ของดีใช่ไหม การฝันอย่างนี้
เป็นของดี นี่ฝันดี ! ฝันดีมันเป็นคตินิธรรม คตินิธรรมให้เราชื่นใจ เรายังฝันถึงหลวงตาได้

ประสาเราเราฝันถึงพระอรหันต์ เราฝันถึงครูบาอาจารย์เรานี้เรามีพ่อแม่
จิตใจเราไม่ว่าแห้วจนเกินไปนัก ใฮนี้เป็นคตินิธรรม เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเราได้ การ
ฝันเป็นประโยชน์กับเราได้

การฝัน.. ฝันว่าเรามีทุกข์มียาก ฝันว่าเราควรจะทำปฏิบัติอย่างไร นี่เราเอามาเตือนตัว
เราได้ แต่ถ้าฝันแล้วฝันทางโลก.. โทษนะ ทางโลกเขาบอกว่าฝันเห็นทองจะจน ฝันเห็นจี

จะรวบ เขาว่าจะได้ลาก นี่เขาว่าเห็นใหม่ มันยังกลับกัน ฟันเห็นนี้จะถูกถอดเตอร์ จะถูกรางวัล ฟันเห็นทอง ฟันเห็นต่างๆ นี่คตินิยมทางโลกเขา

อันนี้เรามาพูดถึงเรา พูดถึงถ้าเราฟันมันเป็นประโยชน์กับเรา เราเอามาเดือนตัวเราเองได้ ฉะนั้นมันเป็นประโยชน์ได้

ถาม : ขอบพระคุณความเมตตาจากหลวงพ่อกับที่ได้ตอบคำถามครั้งที่แล้ว ขอบคุณที่ ๕๐ ค่ะแน่นด้วยครับ

หลวงพ่อก : ให้คะแนนด้วยหรือเปล่าไม่รู้ จำไม่ได้ แสดงว่าถามมาหลายหน.. ฉะนั้นคำถามนี้ คำถามแรกคือเริ่มต้นมาจากที่ความไม่แน่ใจ ถึงถามด้วยการนั่งสมาธิหมุน เราก็ตอบไปนะ ฉะนั้นพอตอบไปตรงกับความรู้สึกเขา นี่เขาเปิดมาหมดเลยนะ จากประสบการณ์ที่ปฏิบัติมา ๑๐ กว่าปี เปิดมาหมดเลย ฉะนั้นเราก็ตอบไปว่าให้ขยันหมั่นเพียร

คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ได้ด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ การเกิดมาเป็นมนุษย์ การเกิดมาเป็นสัตว์โลกนี้เกิดมาเพราะบุญกรรม เราได้สร้างบุญกุศลเราถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ ถึงเกิดเป็นมนุษย์แล้วยังทุกข์ยากแสนสาหัสขนาดนี้

ฉะนั้นในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตใจเราสูงส่งขึ้น ถ้าเราปฏิบัติอยู่ในหลักในเกณฑ์นะ ใครทำความสงบของใจได้ ขณะที่เกิดจะเสียชีวิตถ้าจิตมันไปสู่หลักการที่ความสงบของจิตที่เป็นหนึ่งได้ เขาจะเกิดบนพรหม ถ้าใครทำบุญกุศลจะเกิดเป็นเทวดา ถ้าเราจะสร้างบุญกุศลของเรา เราอยากจะทำพ้นจากทุกข์ เราจะเกิดเป็นมนุษย์ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพื่อให้จิตใจมันพัฒนาขึ้นมา

พัฒนาขึ้นมาแต่ละชาติหนึ่งๆ สร้างสมบุญญานิการมาให้จิตใจภพชาติมันสิ้นเข้า ถึงที่สุดเราจะสิ้นสุดแห่งทุกข์ได้ เพราะว่าเราจะเป็นศาสนทายาท เราเกิดในพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้าไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์มันเป็นผลของวิญญูะ เราจะเวียนตายเวียนเกิดไปขนาดนี้ เกิดมาอย่างนี้มันน่ารำคาญ บางคนนะเบื่อหน่ายชีวิตไม่รู้จะไปทางไหน มันก็ไม่รู้จะไปทางไหน แล้วมันก็จะเจอซ้ำๆ ซากๆ อยู่อย่างนี้แหละ แต่เราก็อำเราเบื่อ เบื่อนะ แต่มันก็จะเจออย่างนี้อีก

แต่ถ้าเราศึกษาธรรมแล้วปฏิบัติของมันจะไปทำให้จิตใจนี้ผ่องแผ้ว มันไม่เบื่อ ไม่หน่ายนะ เวลาปฏิบัติไปแล้วมันมีผลกำไร มีผลความสุข มีการต่อสู้กับกิเลส มันมีงานของมันในใจ ถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้วผ่องแผ้ว จบกัน

นี่พูดถึงการประพฤติปฏิบัติในพุทธศาสนา เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ พุทธศาสนาแล้วเรายังฝักใฝ่ในการปฏิบัติ.. เราเป็นคนที่ม้อานาจ เราเป็นคนที่ม้อานาจเหนือตัวเราเองนะ ถ้าเราไม่มีม้อานาจเหนือตัวเราเอง มันจะออกไปทางโลกหมดง ทางโลกนี้ใช้ชีวิตให้สิ้นเปลืองไปชาติหนึ่งแล้วก็ตายไป แล้วจะไปเกิดชาติหน้าเป็นสิ่งที่ใดก็แล้วแต่เวรแต่กรรม

แต่ในปัจจุบันนี้มีสติ มีปัญญาแล้วเราทำของเรา เรามีสติปัญญาทำของเรา เพื่อประโยชน์กับใจของเราเอง เอวัง